

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка,
планування та управління бізнесом»

на тему: «**ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗШИРЕННЯ**
СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА
ПРИКЛАДІ «ФОП НЄНКОВ В.Д.»)»

Виконавець:

студент ФЕУП

Анісімов Максим Дмитрович

(підпис)

Науковий керівник:

д.е.н. професор

Балджи Марина Дмитрівна

(підпис)

ОДЕСА-2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗШИРЕННЯ СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність та види розширення сфери діяльності торговельного підприємства.....	6
1.2. Об’єктивна необхідність впровадження розширення сфери діяльності торговельного підприємства	13
1.3. Особливості діяльності торговельних підприємств	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО - ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП «НЕНКОВ В.Д.»	26
2.1. Загальна характеристика діяльності ФОП Ненков В.Д.».....	26
2.2. Аналіз показників фінансової діяльності торговельного підприємства ФОП «Ненков В.Д.».....	30
2.3. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	37
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОГРУНУВАННЯ РОЗШИРЕННЯ СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ФОП «НЕНКОВ В.Д.» З НОВИМ КАВОВИМ ОБЛАДНАННЯМ	46
3.1. Характеристика перспективних напрямків розвитку підприємства	46
3.2. Економічне обґрунтування ефективності розширення сфери діяльності торговельного підприємства.....	53
3.3 Впровадження філософії «Кайдзен» на ФОП «Ненков В.Д.»	74
ВИСНОВКИ.....	80
Список використаних джерел	83
Додатки.....	89

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із найбільш актуальних завдань сучасного розвитку економіки України є створення умов ефективного і динамічного розвитку ринкових відносин. В цих умовах особливої гостроти набуває необхідність розвитку підприємницької активності, діяльність підприємств і організацій, спрямованих на споживача. Досить частим проявом означеної активності є розширення сфери діяльності підприємств.

Кожне підприємство, що реалізує власні задуми, водночас здійснює господарську діяльність в інтересах суспільства. Щоб отримати більший прибуток і бути конкурентоспроможним, воно повинне постійно дбати про науково-технічний прогрес у своїй сфері діяльності, поліпшувати сервіс обслуговування, розширювати асортимент товару, для забезпечення максимальної кількості споживачів із різних сфер діяльності, усім необхідним обладнанням і товарами для функціонування.

Якщо розширення діяльності підприємства пов'язано із освоєнням нової продукції, кошти, отримані підприємцем покривають видатки по її створенню і продажу, приносять певний прибуток, виступають стимулом до подальшої реалізації нововведень та джерелом фінансування інноваційного процесу.

Таким чином, практичне розв'язання проблем, пов'язаних з необхідністю забезпечення нормальної роботи підприємства, не тільки сьогодні, але й у перспективі, залежить від ступеня освоєння та використання стратегії розвитку. Тому обрана тема «Економічне обґрунтування розширення сфери діяльності торговельного підприємства» на сучасному етапі є актуальною.

Метою дослідження є економічне обґрунтування доцільності розширення діяльності торговельного підприємства в сфері оренди кавового обладнання, продажу кави та супутніх товарів.

Завданнями дипломної роботи є:

– розглянути теоретичні питання щодо розширення сфери діяльності торговельних підприємств;

- провести аналіз ринку кави на ринку Одеси;
- здійснити економічний аналіз фінансово-господарської діяльності «ФОП Ненков В.Д.»;
- проаналізувати основних конкурентів;
- провести оцінку конкурентних переваг «ФОП «Ненков В.Д.» на ринку оренди кавового обладнання;
- обґрунтувати доцільність освоєння нового напрямку діяльності оренди нового кавового обладнання для приготування фільтр-кави;
- розрахувати основні витрати для впровадження пррширення сери діяльності «ФОП Ненков В.Д.»;
- розрахувати показники ефективності проекту з оренди нового кавового обладнання;
- провести оцінку ризиків та визначити шляхи їхньої мінімізації.

Предметом дослідження є теоретичне, методологічне та практичне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження виступають процеси обґрунтування розширення сфери діяльності торговельного підприємства.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у магістерській дипломній роботі використовуються такі методи:

- пізнання – при дослідженні теоретичних основ розширення діяльності підприємства;
- порівняльний – при аналіз конкурентних переваг ФОП «Ненков В.Д.» при дослідженні внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства;
- розрахунковий – при оцінці показників ефективності діяльності підприємства; для економічного обґрунтування плану заходів щодо формування запропонованої стратегії.

У роботі було використано також такі загальнонаукові методи економічного пізнання: індукції, дедукції, синтезу, аналізу, табличний, графічний. Використання зазначених методів у єдності та взаємозв'язку

забезпечують практичність, реалістичність та достовірність отриманих результатів.

Інформаційна база дослідження: Теоретичними аспектами формування і реалізації стратегії розвитку підприємств займалися як вітчизняні так і зарубіжні вчені-економісти: І.Ансофф, А.Стрікланд, Т.Фролова, А.Томсон, Є.Павлова, М.Г.Чумаченко, З.В.Задорожний О. Віханський, О. Ільчук, І. Кириленко, Ф. Котлер, Г. Мінцберг, М. Портер, та інші. В свою чергу обґрунтування поняття та методики розширення підприємств за рахунок реалізації розширення сфери діяльності, розкривається у працях В.Р. Кучеренка, М.М. Єрмошенка, В.А. Карпова, О.С. Маркітана, Т. В. Мацибори. Різні аспекти механізмів розширення та розвитку бізнесу є також предметом дослідження О.Д. Андрєєва, І.Г. Грабар, В.Ф, Савченко. Статистичні матеріали, фінансові документи, законодавчо-нормативні документи та ін.

Публікація результатів дослідження: Анісімов М.Д., Балджи М.Д. Обґрунтування впровадження стратегії розширення сфери діяльності торговельного підприємства. Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези II Міжнародної науково-практичної конференції (06-08 листопада 2019 року). – Житомир, 2019. – С. 831-834.

ВИСНОВКИ

В ході проведення дослідження щодо економічного обґрунтування розширення сфери діяльності торговельного підприємства ФОП «Ненков В.Д.», можна зробити наступні висновки.

1. Визначені сутність та значення стратегії розвитку підприємства, розширення сфери діяльності підприємства. Під стратегією розвитку розуміють узагальнену модель дій, що представлена у вигляді комплексу розроблених заходів, які спрямовані на досягнення довгострокових цілей через зміни і перетворення, з урахуванням ринкових можливостей та наявних ресурсів. В сучасних мінливих зовнішніх умовах стратегія розвитку підприємства забезпечує не лише адаптацію підприємства до зовнішніх умов, але й дозволяє досягти високих результатів господарської діяльності, сприяє реалізації конкурентних переваг.

Особливу увагу приділяємо розвитку через розширення сфери діяльності торговельного підприємства, що здійснюється за рахунок впровадження нового виду товару чи послуг, збільшення асортименту товару, та збільшення долі ринку.

2. Проведений аналіз загальної господарської і фінансової діяльності ФОП «Ненков В.Д.». Підприємство займається реалізацією товару та послуг в кавовій сфері, а саме: оренду кавового обладнання, продаж кави, та усіх супутніх товарів..

3. В ході проведення аналізу та оцінки фінансового стану підприємства було виявлено, що показники прибутку, доходу, товарообороту має тенденції до щорічного росту. Прибуток підприємства вкладається у майбутню діяльність, у збільшення товарообороту. Таким чином ФОП «Ненков В.Д.» має можливість до пошуку стратегії розвитку підприємства.

4. Проведений аналіз та прогнозування ринку споживання кави в Україні. Аналіз динаміки розвитку споживання кави в Україні дав змогу визначити позитивні тенденції розвитку ринку споживання кави за останні 5 років:

збільшення кількості кав'ярень про це свідчить. Також виявлено, що населення готове платити досить велику частку свого доходу на каву і цей показник з кожним роком росте і це не залежить від економічної ситуації в країні.

5. Розроблений SWOT-аналіз ФОП «Ненков В.Д.» виявив слабкі та сильні сторони діяльності товариства, а також можливості та загрози. Основними сильними сторонами підприємства є стабільний фінансовий стан та постійна модернізація кавового обладнання. До перспектив розвитку можна віднести модернізацію основного фонду та введення нової технології приготування кави, а саме фільтр-кави. Основними загрозами є економічна нестабільність в країні та інфляційні процеси.

6. В процесі економічного обґрунтування розширення сфери діяльності торговельного підприємства ФОП «Ненков В.Д.», яка полягала в розширенні асортименту продукції (мелена кави) з одночасним впровадженням нової техніки приготування кави, з новим обладнанням фільтр-кави, на основі розрахованих коефіцієнтів економічної ефективності було доведено економічну ефективність даної стратегії розвитку. Термін окупності проекту дорівнює 8 місяці, а дисконтований період окупності дорівнює 8 місяці. Точка беззбитковості дорівнює 548800 грн. Згідно загальним вимогам стратегічні проекти є ефективними якщо NPV більше 0, PI більше 0, а IRR більше за ставку дисконта. В нашому випадку NPV дорівнює 509228 грн, PI – 2,36, IRR – 419,7%. Таким чином, можна зробити висновок, що розроблена стратегія розвитку ФОП «Ненков В.Д.» є ефективною. Також в процесі оцінки ризику було визначено, що на процес реалізації стратегії найбільш впливають фінансові ризики, при чому слід зазначити що сам процес розширення сфери діяльності за допомогою встановки нового кавового обладнання на оренду мінімізує дані види ризику підприємства.

7. Доцільним рішенням для розвитку торговельного підприємства ФОП «Ненков В.Д.» є впровадження японської філософії «Кайдзен» для удосконалення роботи персоналу, ця філософія орієнтована не на великі інвестиції, а на особистісне вдосконалення кожного працівника, що допомагає

зменшити витрати часу, та скинути з працівників непотрібну роботу. Використання даної філософії на ФОП «Ненков В.Д.» сприятиме зростанню професійного рівня працівників, підвищенню корпоративної культури, морального клімату в колективі, а також підвищить конкурентоспроможність як підприємства в цілому так і його структурних частин.

Список використаних джерел

1. Макарова В.Л. Довідник економічного інструментарію/ В.Л.Макаров, Н.Е. Христолюбова, Е.Г. Яковенко.- М.: ЗАТ Изд-В Економіка, 2009.- 170с.
2. Соколенко В.А. Сутність та види стратегії розвитку./Соколенко В.А.//Вісник НТУ. – 2015.- №53(1162). С. -70-84
3. Мельник Л. Г. Фундаментальні основи розвитку. – Суми: ІТД "Університетська книга", 2003. – 288 с
4. Портер М. Стратегія підприємства: /М. Портер; пер. з англ.. – 3-е вид. – М.: Альпіна Бізнес Букс, 2008. – 453с.
5. Войтехович Е. Н., Басков И. С. Диверсифікація с позиції ресурсної теорії, транзакційного і портфельного підходів // Вестник АмГУ. – 2012. – № 59. – С. 143 – 147 URL: http://www.amursu.ru/attachments/article/9526/N59_27.pdf
6. Макаров А. В., Гарифуллин А. Р. Диверсифікація як інструмент розвитку сучасного підприємства // Вісник КНТУ. – 2010. – Вип. 1. – С. 27 – 36
7. Сучасний економічний довідник онлайн URL : <http://economic-enc.net/word/diversifikacija-1046.html>
8. Скоробогатов М. М., Куцерубов О. І. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах / М. М. Скоробогатов, О. І. Куцерубов // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3 (25).– С. 18 – 21
9. Диверсифікація. – URL: <http://www.vocable.ru/dictionary/89/word/diversifikacija>
10. Мелітонян О. А. Формування стратегії девирсифікації у корпораціях: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05. – Москва, 2005. – 24 с.
11. Должанський І. З., Лозюк В. М. Диверсифікація товарної пропозиції торгового підприємства // Механізм регулювання економіки. – 2009. – Т. 2, № 4. – С. 70 – 78

12. Ромашко О. М. Нові підходи до трактування диверсифікації діяльності підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 11. С. 34–41.
13. Багорка М. О. Диверсифікація як фактор підвищення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах / М. О. Багорка, І. А. Білоткач // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – №10. – С. 17 – 21
14. Цісар А.П., Капінос Г.І. Основні засади формування стратегії розвитку підприємства/А.П. Цісар, Г.І. Капінос URL: http://www.rusnauka.com/17_AVSN_2012/Economics/6_111938.doc.htm
15. Донець Л.І. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. - Суми : ІТД "Університетська книга", 2009. – 247 с
16. Ковтун О. А. Основні підходи до визначення цілей та типів диверсифікації виробництва / О. А. Ковтун // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – №22. – С. 35 –38
17. Богуславський Є. І. Стратегія диверсифікації: вибір моменту старту / Є. І. Богуславський, Ю. С. Шибалкіна // Научный журнал «Социальная экономика». Выпуск 2 (апрель-июнь). – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – С. 182–188.
18. Саєнко М. Г. С-13 Стратегія підприємства: Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.
19. Бойко О.В. особливості формування організаційно-економічної стратегії розвитку підприємств в умовах ринку: Посібник/ Під ред. Друзь, В.В.. – К.: Абсолют-В, 2012. –265 с.
20. Строкович Г. В. Стратегія підприємства: Навч. посіб. для вищих навч. закладів Г. В. Строкович, Нар. укр. акад. [каф. економіки підприємства]. – Х.: Видво НУА, 2011. – 78 с.
21. Погорелов Ю. С. Розвиток підприємства: поняття та види/Ю. С. Погорелов// Культура народів Причорномор'я – 2006.- №88 . – С. 75-81.
22. Коростильова Л.О. Процес розробки стратегії розвитку підприємства/Л.О. Коростильова// Управління розвитком. – 2012. - №2(123). – С.26-27

23. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі, монографія/О.В.Раєвнева. – Харків ІНЖЕК, 2006. – 497с.
24. Мазаракі А. А. Торговельне підприємство: стратегія, політика, конкурентоспроможність: монографія / А. А. Мазаракі, Д. М. Пшеслінський, І. В. Смолін ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : [Київ. нац. торг.-екон. ун-т], 2010. – 384 с
25. Мошек, Г. Структуризація комерційної діяльності торговельного підприємства/ Г. Мошек, В. Ціпуринда // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 5. – С. 5-13.
26. Іванов, Г. Г. Економіка и організація діяльності торговельного підприємства учбовий посібник / Г. Г. Іванов [та ін.] ; під заг. ред. А. Н. Соломатина. – Харків: ІНФРА-Х, 2013. – 295 с.
27. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV
28. Колесник, М. Є. Методи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства/ М. Є. Колесник ; наук. кер. Н.А. Антонюк// Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. – Суми: СумДУ, 2013. – Т.4. – С. 229-231
29. Семенов А.Г. Аналіз фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства в умовах нестабільності/А.Г. Семенов, С.А. Король//Вісник економічної науки України. – 2011. - №2. – С.163-170
30. Оцінка фінансового стану підприємства - URL: http://pidruchniki.com/144838/finansni/otsinyuvannya_finansovogo
31. Федорович Р. В. Маркетинговий аналіз кон'юнктури ринку / Р. Федорович, С. Семенюк // Галицький економічний вісник. — 2009. — № 2. — С. 47-52.
32. Етапи аналізу зовнішнього середовища. URL: http://studme.com.ua/12920/ekonomika/analiz_vneshney_sredy.htm
33. Довбня С.Б., Найдовська А.О., Хитько М.М.. Стратегія підприємства. Частина 1: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: НМетаАУ, 2011 – 44 с

34. Трухан О. Л. Стратегічний аналіз у системі управління підприємствами [Електронний ресурс] / О. Л. Трухан // Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. — 2009.— С. 137—140. — URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/2152/1/27.pdf>.
35. Стратегічне управління : навч. посіб. / [Дикань В. Л., Зубенко В. О., Маковоз О. В. та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 272 с
36. Фатхутдинов Р. А. Стратегічний менеджмент: підруч. / Р.А. Фатхутдинов. – 9-е вид., випр. і доп. – М.: Діло, 2008. – 448 с.
37. Арутюнова Д.В. Стратегічний менеджмент. Таганрог: Изд-во ТТИ ЮФУ, 2010. 122 с.
38. Бондарчук Л.В. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства ресторанної галузі/Л.В. Бондарчук, О.В. Дрей//Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - №5. – С.76-79
39. Липчук В.В. Маркетинговий аналіз: Навчальний посібник/В.В. Липчук – К.: Академвидав, 2007. – 216с. URL: http://pidruchniki.com/1857031451887/marketing/marketingoviy_analiz
40. Зуб А.Т. стратегический менеджмент: теория и практика: учеб. Пособие / Зуб А.Т. – : Аспект пресс, 2002. – 95 с.
41. Процедура розробки програми розвитку. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/5468860/page:3/>
42. Зміст стратегічного аналізу середовища підприємства. URL: <http://pidruchniki.com/1974070454048/menedzhment>
43. Формування стратегії розвитку підприємств /П.Г.Перерва// вісник НТУ.- ХПІ. Серія: технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХПІ»”. - 2015. - № 21 (994) -. 116 с
44. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник / З.Є. Шершньова. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
45. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

46. Найпопулярніші кавові напої в Україні – дослідження. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/food/food-news/283329-naupopulyarnishi-kavovi-napoyi-v-ukrayini-doslidzhennya>
47. Осипов В.І. Економіка підприємства: підручник для студ.вузу/В.І.Осипов.- Одеса : Маяк, 2005 . – 717 с
48. Податковий кодекс України від 6 липня 2012 року N 5180- VI URL: <http://www.rada.gov.ua/>.
49. Світовий банк покращив прогноз інфляції в Україні. Економічна правда. URL: <http://www.epravda.com.ua/rus/news/2016/09/22/606344>
50. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент./ Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. — К.: Знання, 2005. — 485 с
51. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навчальний посібник / Гетьман О.О. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 488 с
52. Горбаченко С.А. Карпов В.А. Планування та аналіз підприємницьких проектів. – Одеса;Атлант, 2014.-243с
53. Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами./ Холод Б.І., Ткаченко В.А. - К. Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.
54. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: навч. посіб. / Д.М. Черваньов. — К.: Знання-Прес, 2003. — 622 с.
55. Янковий А.Г. Математико-статистичні методи и моделі в управлінні підприємством.– Одеса: ОНЕУ, 2014. – 250 с.
56. Ризики проектного фінансування. Банкінг юа. URL: <http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/pf/Тема4.pdf>
57. Українська О.О. Фінансові ризики суб'єктів господарювання: оцінка і зниження їх негативного впливу. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. :Донецьк. – 2010.
58. Семикіна М.В., Скібіцька О.В. Фінансовий менеджмент у торгово-посередницькій діяльності: практикум. – Навч. посіб. – Кіровоград: “ТРЕЛАКС ЛТД”, 2014. – 201 с

59. Некрасова А.В., Пастухов В.М. Управління фінансовими ризиками в Україні в сучасних умовах. URL:
http://www.nbu.gov.ua/ejournals/PSPE/2009_4/Pastuhov_409.htm
60. Масаакі Імаї. Кайдзен: Ключ до успіху японських компаній /Пер. з англ. – М.: «Альпина бизнес букс», 2004. – 274 с. – URL:
<http://www.gmpua.com/Management/Kaidzen/KaidzenMasaaki.pdf>
61. Коленсо М. Стратегия кайдзен для успешных организационных перемен: Пер. с англ. - М.: ИНФРА-М, 2002. - 175 с
62. Бондаренко С. С. Інструментарій реалізації концепції постійного вдосконалення на вітчизняних підприємствах // Вісник Хмельницького національного університету. - 2008. - № 4, Т. 1 (114). - С. 150 - 153.
63. . Козаченко Г.В. Управління кадровим потенціалом підприємства: Монографія / Г. В. Козаченко – К.: Лібра, 2016. - 320 с.
64. Коростелева М.В. Некоторые методы анализа чувствительности внутренней нормы доходности инвестиционного проекта/М.В. Коростелева//Вестник СПбГУ. - №3. – 2007. – С.145-151
65. Белоусов Я.І. Аналіз інвестиційних проектів із застосуванням імітаційного моделювання/Я.І. Белоусов [URL:
www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/VSunu/2011_16/Belou.pdf

